

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA PEDAGOGNING YANGI ROLI

Maksudova Yulduz Saidumarovna

Mustaqil tadqiqotchi E-mail: yulduzyulduz2024@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu tezisdagi raqamli ta'lim muhitining rivojlanishi sharoitida pedagog faoliyatining transformatsiyasi, uning kasbiy kompetensiyalari va zamonaviy ta'lim jarayonidagi yangi vazifalari tahlil qilinadi. Shuningdek, pedagogning ta'lim jarayonini tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llovchi mutaxassis sifatidagi o'rni yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *raqamli ta'lim, masofaviy ta'lim, pedagog, raqamli kompetensiya, sun'iy intellekt, innovatsion texnologiyalar, media savodxonlik, ta'lim sifati.*

THE NEW ROLE OF THE EDUCATOR IN THE DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Maksudova Yulduz Saidumarovna

Independent Researcher

Abstract: *This thesis examines the transformation of the educator's role in the context of the development of the digital educational environment. It analyzes the educator's professional competencies and new responsibilities in the modern educational process. The study also highlights the role of the educator as a specialist who organizes and facilitates learning, guides students, and effectively applies innovative technologies in education.*

Keywords: *digital education, distance learning, teaching system, educator, digital competence, artificial intelligence, innovative technologies, media literacy, quality of education.*

Asosiy qism

Dunyo miqyosida kechayotgan raqamlashtirish jarayonlari bugungi davr ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida ta'limning mazmuni, metodlari va shakllari yangilanib bormoqda [6].

Raqamli ta'lim muhiti o'quv jarayonini tashkil etishda zamonaviy texnologiyalar, elektron platformalar, onlayn resurslar va multimedia vositalaridan foydalanishni nazarda tutadi [7].

Bunday sharoitda pedagogning an'anaviy faoliyati ham yangi mazmun kasb etmoqda [5].

An'anaviy ta'lim tizimida pedagog asosan bilim beruvchi, nazorat qiluvchi va tekshiruvchi subyekt sifatida qaralgan bo'lsa, raqamli ta'lim muhitida u ta'lim oluvchi

yosh avlodning maslahatchisi, maslakdoshi, fasilitator, mentor hamda ta'lim jarayonining tashkilotchisi sifatida namoyon bo'lmoqda [3].

O'quvchi va talabalar internet tarmog'i orqali turli axborot manbalaridan mustaqil foydalanish imkoniyatiga ega bo'lganligi sababli pedagogning vazifasi tayyor bilimlarni yetkazishdan ko'ra, ularda mustaqil va tanqidiy fikrlash, axborotni tahlil qilish hamda undan samarali foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat bo'lib qolmoqda [5].

Hozirgi zamon yangi raqamli ta'lim muhiti ta'lim tizimida faoliyat olib boradigan pedagoglardan yangi kasbiy kompetensiyalarni, zamonaviy malaka ko'nikmalarini talab etadi.

Jumladan, elektron ta'lim platformalaridan muntazam, samarali foydalanish, masofaviy ta'limni tashkil etish, multimedia materiallarini yaratish, amalda joriy qilish, sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish hamda media savodxonlik ko'nikmalariga ega bo'lish zamonaviy pedagogning muhim sifatleri hisoblanadi [3; 4].

Shu bilan birga, pedagog talabalarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini samarali loyihalashi va boshqarishi zarur [1].

So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim sohasiga kirib kelishi pedagog faoliyatida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda [6].

Sun'iy intellekt asosidagi dasturlar o'quv materiallarini tayyorlash, baholash jarayonini avtomatlashtirish va ta'lim natijalarini tahlil qilish imkonini bermoqda [7].

Biroq mazkur texnologiyalar pedagogning o'rnini bosa olmaydi. Chunki shaxsni tarbiyalash, motivatsiya berish, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish kabi vazifalar inson omili bilan chambarchas bog'liqdir [5].

Raqamli ta'lim muhitida pedagogning yana bir muhim vazifasi o'quvchi-talabalarda media va axborot savodxonligini rivojlantirishdan iborat [6].

Internet tarmog'ida mavjud ma'lumotlarning barchasi ham ishonchli emas.

Shu sababli pedagog talabalarga axborotni tanqidiy baholash, manbalarni tekshirish va akademik halollik tamoyillariga rioya etishni o'rgatishi lozim [2].

Shunday qilib, raqamli transformatsiya sharoitida pedagogning kasbiy faoliyati murakkablashib, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashni talab etmoqda.

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirish ko'p jihatdan pedagoglarning raqamli kompetensiyalariga bog'liq bo'lib qolmoqda [4; 6].

XulosaRaqamli ta'lim muhitida pedagog ustozning roli an'anaviy bilim beruvchidan ta'lim jarayonini boshqaruvchi, yo'naltiruvchi va innovatsion texnologiyalarni qo'llovchi mutaxassis darajasiga ko'tarilmoqda.

Zamonaviy tarbiyachi, o'qituvchi, tyutor pedagog raqamli kompetensiyalarga ega bo'lishi, sun'iy intellekt va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishi hamda talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlashi zarur [3; 5].

Bu esa ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh yetuk kadrlar tayyorlashning muhim omili hisoblanadi [1].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'limni raqamlashtirish va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Muslimov N.A. Kasbiy kompetentlik va pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent: Fan, 2021.
4. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
5. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Sano-standart, 2023.
6. UNESCO. Digital Education Transformation Report. – Paris, 2023. 7. OECD. Education in the Digital Age: Opportunities and Challenges. – Paris, 2022.